

NADEEM ASLAM

KAYBOLAN
SEVGİLİLERE
YOLLAR

ROMAN

Çeviri: UFUK BORAN KAPTAN

Nadeem Aslam
KAYBOLAN SEVGİLİLERE
YOLLAR

Can Yayınları: 1885

Maps for Lost Lovers, Nadeem Aslam

© Nadeem Aslam, 2004

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2010

Bu eserin Türkçe yayın hakları

Anatolialit Telif Hizmetleri Ltd. Şti., aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Amanda Rohde

1. basım: Mayıs 2010

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Çetin Ofset

İç baskı ve cilt: Şefik Matbaası

ISBN 978-975-07-1160-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 – 252 59 88 – 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Nadeem Aslam
KAYBOLAN SEVGİLİLERE
YOLLAR

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
UFUK BORAN KAPTAN

CAN YAYINLARI

Nadeem Aslam, 1966'da Pakistan'da doğdu. 14 yaşındayken ailesiyle birlikte İngiltere'ye yerleşti. Manchester Üniversitesi'ndeki biyokimya öğrenimini yarıda bırakarak yazarlığa başladı. Aslam 1993 yılında yazdığı ilk romanı *Season of the Rainbirds* ("Yağmurkuşları Mevsimi") ile Betty Trask Ödülü'nü, Yazarlar Kulübü İlk Roman Ödülü'nü aldı. 11 yılda tamamlanan ve İngiltere'deki iki Pakistanlı göçmenin aşkını anlatan *Kaybolan Sevgililere Yollar*, 2005 Encore Ödülü ile 2005 Pasifik Kıyısı Kitap Ödülü'nü kazandı. Yazar halen Londra'da yaşıyor.

Ufuk Boran Kaptan, Kadıköy Maarif Koleji'nde aldığı İngilizce eğitimini, Oxford, St. Clare's Hall'da tamamladı. 1975 yılında başladığı çalışma hayatını, bugün de, çokuluslu bir kuruluşta sürdürüyor. Edebiyat alanındaki çalışmalarına, 2005 yılında Can Yayınları tarafından yayımlanan *Sevdiklerim* ile *Kar Çiçeği ve Sırlar Yelpazesini* romanlarının çevirileriyle başladı. Daha sonra, Bernice Rubens'in *Madam Sousatzka*, Alexander McCall Smith'in *Portekizce Düzensiz Fiiller*, *Sosis Köpeklerin İncelikleri* ve *Kısıtlı Şartlar Villasında* kitaplarını Türkçeleştirdi. Halen, Can Yayınları için çalışmalarına devam ediyor.

onca yıl önce, ta en başında,
bana her zaman sevgi üstüne yazmayı öğütleyen
babama;
ve
her biri kendi tarzında,
başka nelerin sevmeye değer olduğunu bana öğreten
iki ustaya,
Faiz Ahmed Faiz'e
(1911-1984)
ve
Abdur Rahman Chughati'ye
(1897-1975)

Yazarın Notu

Bu romanı yazdığım o uzun on bir yıl boyunca desteklerini esirgemeyen Büyük Britanya Sanat Konseyi'ne, Yazarlar Vakfı'na, Kraliyet Edebiyat Fonu'na şükranlarımı sunuyorum.

Dünyanın çeşitli mitleri ve efsaneleriyle örülen *Kaybolan Sevgililere Yollar*'ı yazarken Nicholas Pearson, Richard Beswick, Esther Whitby, Alexandra Pringle koruyucu meleklerim oldular – hepinize teşekkür ederim.

Lahor'daki Chughtai Müzesi Vakıf Başkanı Arif Rahman Chughtai'ye, babasının 1934 tarihli albümü *Naqsh-e-Chughtai*'nin kapağındaki geyik-ve-selvi desenini kitabımda kullanmama izin verdiği için şükran borçluyum. *Dard di Raunaq* bölümündeki şiir Abid Tamimi'nindir. "Sütün Pek Çok Rengi" bölümündeki şiir alıntısı John Serger'in, "Hindistan Yarımadası'ndaki En Ünlü Demirhindi Ağacı" bölümündeki italik harflerle yazılı paragraflar Anthony Read ve David Fisher'ın "En Gururlu Gün" yapıtından uyarlamadır. "Unutursun Aşk da, Öbür Felaketler Gibi" bölümü başlığını Anwar Saeed'in bir gravüründen, "Sana Aşkımı İlan Etmek İçin Kaç Ele İhtiyacım var?" bölümü başlığını Bhupen Khakar'ın bir tablosundan alıyor.

Metinle ilgili yardım ve öğütleriyle yüce gönüllülükleri için Sara Fisher, Kathy Anderson, Anjali Singh, Vrinda Condillac, Riaz Ahmed, Haneef Ramay, Salman Rashid, Martijn David, Ulrike Kloepfer ile Faber&Faber ailesinden

Walter Donohue, Stephen Page, Noel Murphy, Rachel Alexander, Charles Boyle, Helen Francis, Angus Cargill, Kate Burton, Will Atkinson'a teşekkür ediyorum. On yıllık dostluğu ve yardımları için Tim Pears'a teşekkür ediyorum.

Kitabıma inandıkları için Londra'da John Riley'ye, New York'ta Sonny Mehta'ya özel teŝekkürlerimi sunuyorum.

Victoria Hobbs'a en derin ve en içten şükranlarımı borçluyum. Sevgili Victoria, duygularımı anlatmak için kendi sözcüklerim yetersiz kalıyor, o yüzden Galip'ten aktarıyorum:

Aisa kahan se laoon ke tujh sa kahan jise

İnsan, asla olduğu kişi deđildir;
o, aslında olmaya çalıştığı kimsedir.
Octavio Paz

İçindekiler

KIŞ

- Büyük Tavus Kelebeği Gecesi 17
Kelebek Yumurtalarıyla Kahvaltı 42
Karanlıkta 49
Kuyruklu Kadınlar 71

Hindistan Yarımadası'ndaki En Ünlü Demirhindi Ağacı 103

İLKBAHAR

- Beyaz Zambaklar 125
Doğum Gibi 164
Sütün Pek Çok Rengi 179
Gül-Pembe Halkalı Papağan, Hıraman 197
Dünyanın En Eski Tanışıklığı 221
Yaralının Dansı 239

YAZ

- Güneşkuşu ve Asma 269
Zincifre Güvesi 288
Skandal Noktası'nda 300
Leopold Bloom ve Koh-i-Noor 303
Unutursun Aşkı da, Öbür Felaketler Gibi 313

SONBAHAR

Iris'in Kanatları 333

Dard di Raunaq 347

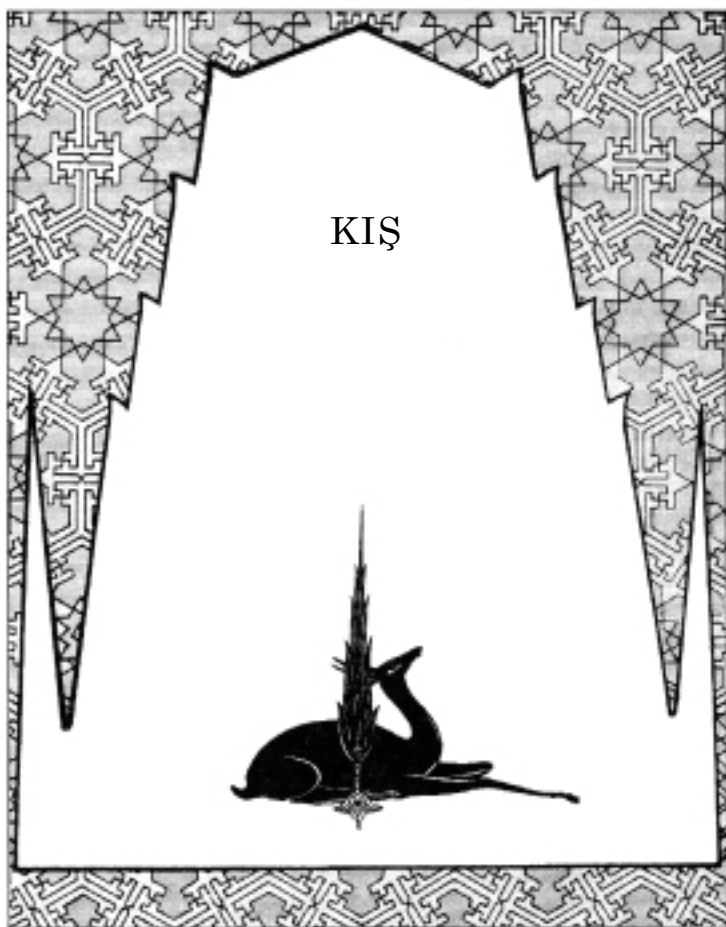
Bin Kırık Ayna 354

Sana Aşkımı İlan Etmek İçin Kaç Ele İhtiyacım Var? 368

Kader Kitabı'ndan Bir Yaprak 423

Hayaletler 458

Ay'daki İlk Sevgililer 464

Büyük Tavus Kelebeği Gecesi

Shamas açık kapıda durup toprağa, karı gökyüzünden kendisine çeken o mıknatısa baktı. Kar taneleri, temkinli, neredeyse duraksayan süzülüşleriyle, suda batmakta olan kuş tüylerine benziyorlardı. Kar fırtınası, yakındaki ksilofon biçiminde mendireği olan gölden yayılıp evlerin içine kadar sızan kokudan havayı temizlemişti; ama koku, silinip gitmişken bile varlığını hissettiriyor, yokluğuna dikkat çekiyordu.

Yılın ilk karıydı; mahallenin çocukları bugün bütün gün yokuş tepelerinde olacaklar, daha hızlı kaysınlar diye mumlar yakıp kızakların raylarını ısıtacaklar, kilisenin ve caminin çevresindeki korkulukların donmuş çivilerini yalamak için birbirlerini cesaretlendirecekler, yapacakları kardan adamları düzeltip simetrik hale getirmek için mutfaklardan peynir rendeleri aşıracaklar, o yaşta her şey muazzam bir serüven olduğundan, soğuşun farkına bile varmayacaklardı; bir midyenin, incinin etine gömülmesine ses çıkartmaması gibi, göl kıyısındaki çakıl taşları da çocukların çıplak ayaklarının tabanlarını acıtmıyordu anlaşılın.

Tepesinden bir buz sarkıt kopup, ışık saçan bir hançer gibi Shamas'a doğru düştü; üstünde durduğu taş basamakta parçalandı; ezildiğinde şeffaflığını kaybeden toz şeker gibi beyaz bir pudraya dönüştü. Shamas, ayağının bir hareketiyle bu geçici enkazı, çocuklarından birinin yıllar önce ölü bir ispinoz kuşu gömdüğü ve o günden sonra

ağırlık altında narin kemikler ve bir önceki bahar içinde oluştuğu yumurtanın kabuğu kadar hassas minik kafatası kırılmasın diye kimsenin basmasına izin vermediği köşesinde mayısta ve haziranda çiçek büyüklüğünde ve sertliğinde gül goncalarının oluşacağı, karla kaplı ön bahçeye gönderdi.

Ev, bir tepenin etekleri boyunca uzanan bir sokaktaydı. Bu sokak, bir ara sokakla yukarı doğru set set çıkan bir yola bağlanıyordu; yaz sonunda yabancı kiraz ağaçlarındaki meyvelerin fazlası dökülüp ezildiğinde, yukarılara tırmanan patikalar kırmızı ve koyu mavi lekeler içinde kalırdı.

Sabahları, tepenin eteğindeki yeniyetmeler, aileleri ve hava izin verirse, kapı önlerinde bir yandan kahvaltılarını yiyip bir yandan gözlerini yükseltilmiş yola dikerek, kendilerini okula götüren otobüsü beklerken, sonra tepede tomrukların arasında kalan boşlukta, şu anda karın içinde minik birinin yürüdüğü yerdeki kiraz ağaçlarının arasından yeşil ve vanilya tonlarındaki araç ortaya çıktığında da, yan yolda koştururken görülebilirler. Shamas'ın küçük oğlu sazan avına çıktığı bir akşam, göle sapanla şuradaki ağaçlardan öbek öbek çiçek fırlatmıştı, balıkları anında yüzeye çeken pahalı sümbüllerin yerini tutacağı umuduyla; ama kiraz tomurcuğu işe yaramamıştı; ertesi akşam karanlık suları yüzlerce parlak güneş gibi aydınlatan karahindibalar da; mesele kokuydu ve sadece leylak grubu işe yarıyordu; ama onların da mevsimi çabucak geçip gitmişti.

Çocuklara göre, ayna gibi parıldayan X harfi biçimindeki göl, dünyanın ilk günlerinde gökyüzünden kocaman bir devin düşmesi sonucunda oluşmuştu ve dev hâlâ oradaydı; hâlâ yaşıyordu; dalgaların düzenli olarak çekilip karaya vurması, onun hâlâ çarpan yüreğinin yumuşak ritmiydi; ekim dalgalarının kıyıda patlaması, kendisini kurtarma çabasıyla çırpınışlarıydı. Suyun kıyıya vurduğu yerdeki taşlar, sıkılmış bir limonun çürümüş küspesini hatırlatan ıslak yosun öbekleriyle kaplanmıştı; durgun

yaz suyuna belinize kadar girip ayakta durursanız, her durumda doğru tarafı yukarıda olan iskambil kâğıtlarındaki valeler ve kızlar gibi iki başlı olurdunuz. Kıyıda, kış aylarında rüzgâr her yönden eser, kendisini bir sari gibi bedeninize sarardı; Shamas, çocuklarından birinin, biyoloji öğretmenin ne zaman kesmek için kurbağaya gereksinimi olsa iki oğlanı ellerinde naylon torbalarla göle gönderdiğini söylediğini hatırladı. Geçmişte, çok ender olarak, gölün üstünün buz tuttuğu olmuştu ve çocuklar, “İsa taklidi yaparak” üstünde yürümüşlerdi.

Henüz güneş doğmadığı halde, yerdeki karların tan ağartısını andıran yarı saydamlığı tepedeki yolda yürüyen insanı net olarak görmesini sağlıyordu; onun, günün ilk namazı için camiye giden birisi olduğunu düşündü.

Ya da, Kraliçe II. Elizabeth de olabilirdi. Shamas, içinde bulunduğu duruma rağmen gülümsedi. Bir zamanlar, İngiltere'nin zenginliği karşısında hayrete düşen Pakistanlı bir ziyaretçi, insana, sanki tebaasının isteklerini dinleyip hayatta en çok ihtiyaçları olan şeyleri kendi gözleriyle görmek ve ertesi gün dileklerinin gerçekleşmesini sağlamak için Kraliçe her gece kılık değiştirip ülkesinin sokaklarında dolaşıyor gibi geldiğini söylemişti; *Binbir Gece Masalları*'nda, Halife Harun Reşid'in böyle yaptığı anlatılırdı; sonucunda da, onun parfüm kokulu Bağdat'ı, hayal edilebilecek en zengin ve huzurlu yere dönüşmüştü.

Perspektif, gözü yanıltır ve uzaktaki kar tanelerini yakındakilerden daha yavaş düşüymüş gibi gösterir; işte Shamas açık kapıda durmuş, tek kolunu uzatmış, küçük, hafif taneciklerin eline düşmesine çalışıyordu. Bu ülkeye ilk gelişinden kalma bir alışkanlıkla, yılın ilk karını hep bu şekilde karşılardı; kar taneleri avucunda beyazlıklarını yitirir, eriyip su olmadan önce incecik berrak buz plakaları biçimini alırlardı – muson yağmuru damllarına dönüşen billur kar taneleri... Başka sayısız kaybın yanında, İngiltere'ye gelmek, bir mevsimi de yitirmek olmuştu; çünkü Pakistan'ın onun geldiği bölgesinde, yılda

–okul çocuklarının sınıfta bir ağızdan tekrarlayarak isimlerini ve sıralarını öğrendiği– beş mevsim vardı, dört de ğil: “Mausam-e-Sarma, Bahar, Mausam-e-Garma, Barsat, Khizan.” Kış, İlkbahar, Yaz, Muson, Sonbahar.

Kar yağıyordu ve evet, kar tanelerinin düşüş yoluna uzanan el, şimdi yitirilmiş olan bir mevsimi geri istiyordu.

Tepedeki kişi, gerçekten bir kadındı ve her kimse, yolun üst bölümünü geride bırakmış, bir elinde şemsiyesi, diğer eliyle inişini kolaylaştırmak için yokuşun kenarında düzenli aralıklarla yetişmiş olan akçaagaçlara tutuna tutuna ara yoldan kendisine doğru geliyordu. O şemsiyeyle, etten kemikten bir bilmece gibiydi; cevabı da, “göbek kordonuyla plasentaya bağlı fetüs” olacaktı. Birazdan iyice yaklaşacak ve hiç kuşkusuz kendisinin aklı başında biri olmadığını düşünecekti: kapıda durmuş eliyle yağın karı tutmaya çalışan neredeyse altmış beş yaşında bir adam – bu yüzden, dönüp eve girdi.

Sokak kapısı, doğrudan mutfığa açılıyordu. Mavi, çilek pembesi ve bazı Leningrad binalarının cephelerinde kullanılan sarı, doğduğu ve aralıksız yirmili yaşlarının ortalarına kadar yaşamış olduğu Pakistan’daki küçük yerleşim yeri Sohni Dharti’deki zeytin yeşili evin üç odasının renkleriydi; birkaç yıl önce, öğütülmüş kireci tavşan postu tutkalı ve uygun boya maddeleriyle karıştırıp evinin odalarını bu üç renge boyamış ve tamamen aynı tonları tutturabilmiş olması karşısında hayrete düşmüştü. Neredeyse, sanki çocukluğunda saklambaç oynarken yüzünü köşeye dönüp durmasının tek amacı, yıllar sonra bir yolunu bulup sürgün cezasından kurtarabilmek için rengi hafızasına kazıyordu.

Okul tatillerinde pembe odadaki kitaplığa gider, önünde durur, bir kelebek vurdumduymazlığıyla eli bir kitaptan diğerine konar, sanki piyanonun tuşlarını dener gibi, bir kitabı yerine itip diğerlerine geçmeden önce karar verir gibi olurdu; dikkat çekme isteğiyle dolu, hepsinin kapağı kısacık bir süre için açılmış kitaplar, kısacık bir an baktığında gözüne çarpan, sırrıyla alelacele onu baştan

çıkartmaya çalışan kıpır kıpır her bir paragraf; seçimini yaptıktan sonra evin içinde oradan oraya sürüklenip biraz sonsuzluk duygusu veren uzun yaz öğle sonrasında kitap okuyabileceği serin bir köşe arar, rahat etmek için olduğu kadar, kıpırtısız gölgesinin duvarda iz bırakması korkusuyla da, ha bire kollarının, bacaklarının pozisyonunu değiştirirdi.

Kapıda birisi vardı. İçinde amber rengi minik bir lamba yanan, yaz akşamları boyunca etrafında pervanelerin dans ettiği zili çalmak yerine, cam panele teklifsizce üç kez vurulmuştu. Sanki bir kâğıt kamışı ağzında fazla sıkı emip, ezip tıkamış gibi, nefes aldı ama soluğunu bulamadı Shamas; göğsü, korkuyla, ağır bir kaya gibi sertleşmişti. Kim olabilirdi gelen? Ortalık ne kadar aydınlanmış olursa olsun, bu saat –gece ve gündüz arasındaki bu duraklama anı– birisinin sıra dışı bir sebep olmaksızın gelmesi için daha hâlâ çok erkendi. Ama bu, gün ortasında da olsa, yaklaşık beş aydır –küçük erkek kardeşi Jugnu ve kız arkadaşı Chanda yandaki evlerinden kaybolduklarından beri– uykuyla uyanıklık arasında hapsolmuş olduğundan, aynı tepkiyi vereceğinin farkındaydı.

Zamanın ne vakit yeniden akmaya başlayacağını ve hangi yöne doğru akacağını, kendisini karanlıkların doruğuna mı, aydınlığa mı taşıyacağını bilmeden geçen, neredeyse beş ay.

Tıklatılan kapı konusunda ne yapacağını bilemedi.

İşte yeniden tıklatılıyor, parmak kemiğinin cama vuran sesi, bu kez daha güçlü çıkıyor; ama Shamas felce uğramış gibi, kımıldayamıyor; kafatası pervanelerle dolu... Bahçe Kaplanı. Sülüğen. Erkenci Diken. Pençe İzi. Jugnu'nun kendisine öğrettiği pervane isimlerine bayılıyordu; Hayalet Pervane.

Kapı zilinın sesi, bir elektrik akımı gibi içinden geçti; dehşet içinde sıçramasına neden oldu.

“Seni bu kadar erken rahatsız ettiğim için çok özür dilerim Shamas... Günaydın. Ama babam bütün geceyi yerde yatarak geçirdi; onu kaldırıp yatağına yatıramıyo-

rum.” Gelen Kiran’dı – ışık parıltısı. “Lütfen benimle iki dakika gelebilir misin; lütfen?” Başını döndürerek evinin yirmi akça ağacın sıralandığı yan sokağın yokuşunu çıkınca, kiraz ağaçlı anayolun ilerisindeki, onu daha önce gördüğü ama tanımadığı yerdeki evinin yönünü gösterdi.

İçeri girebilmesi için kapıyı biraz daha açtı; fırtına gibi esen rüzgârın sırtına binmiş avuç avuç karlar, son hızla kadının iki yanından meraklı meraklı içeriye daldılar, Shamas’ı geçip eve girdiler, yerdeki fildişi ve yeşil gül desenli muşambaya, bir kez elinizden düşürdükten sonra soyulmuş bir bademi üstünde bulmanızın neredeyse imkânsız olduğu ya da günün sonunda yerler silindiği zaman öğle yemeğinden beri fark edilmeden desenin üstünde kalmış bir nane veya maydanoz yaprağının sanki yeşil güllerden biri taçyaprağını dökmüş gibi garip bir biçimde ortaya çıktığı muşambaya, usulca yapıştılar.

“Keşke telefon etseydin, Kiran.”

Kadın içeri girmede – kuşkusuz, Shamas’ın karısı Kaukab’la karşılaşmak istemiyordu. Kiran, Sih’ti ve otuz yıl önce Kaukab’ın ağabeyiyle –bir Müslüman’la– evlenmek istemişti. İkisi, birbirlerine âşıktılar. Genç adam burada, İngiltere’de göçmen olarak çalışıyordu ve Pakistan’ı bir ziyareti sırasında ailesine Kiran’la evlenmeyi düşündüğünü söylemişti; aile dehşete düşmüş ve İngiltere’ye dönmesine izin vermemişti. Onunla birlikte olabilmek için Kiran Londra’dan bir uçağa atlayıp soluğu Karaçi Havaalanı’nda almıştı, ama gönderdiği telgraf, genç adamın, kendisine ilk uçakla İngiltere’ye geri dönmesini söylemek için havaalanında bekleyen ağabeyi tarafından ele geçirilmişti; erkek kardeşiyle Kiran arasında herhangi bir yeniden buluşma –ya da birleşme– olanaksızdı. Sonraki birkaç gün içinde de alelacele genç adamı evlendirmişlerdi.

Shamas bu kez eşikten içeri girmesini istedi. “Gel içeri, yağmurda durma; yani karda; Wellingtonlarımı giyeyim; Kaukab kalkmadı daha.” Burası, önde ve arkada dış dünyaya açılan ikisi hariç bütün kapıların duvarların için-

de gözden kaybolduğu dar bir evdi; geçen kışın sonunda buralarda bir yere bütün dağınıklığın arasına kaldırılmış olan botlarını aramak için merdivenin altındaki alanın sürme kapısını itip açtı. Köşede, sopa biçiminde böcekler gibi duvara dayanmış balık oltaları duruyordu. Kızının ayaklarının yumuşak kafesleri olan bir çift sağlam sandalet, sanki onları tam adım atarken yakalamış gibi biri diğerinin önünde yerdeydiler; kayışları, soyulmuş elma kabuğu gibi kıvrılmışlardı.

“Seni bu kadar erken rahatsız ettiğim için tekrar özür dilerim. Oğullarından birinin burada olacağını umuyordum; onu yanımda götürürüm diye düşündüm.”

“Çocukların üçü de uzaklardalar; oğlanlar da, kız da,” dedi Shamas, bir yandan araştırırken. Amerika’dan, Maine’den alınmış bir şamandıra vardı, sıcak sabahlarda, güneşin ve ilerideki dar yolun yanında akan derenin hafif şarlıtısının içeri girebilmesi için evin arka tarafındaki kapının önüne koyuyorlardı, kapanmasın diye; yaz ilerledikçe, sudan çok taş kalırdı derede, ama yine de polenleri çok iyi topluyordu; güneşin altındaki taşlar tebeşir gibi beyazdı, suyun içindekiler de siyah. Sonbaharda suyun akış hızı o kadar artardı ki, içine adım attığınız anda ayağınızın bilekten kesileceğinden korkardınız.

Dışarıda, sıfırın altındaki musonda Kiran’ın arkasından yürürken, rüzgâr biraz arttığından, düşen kar tanelerinin aralarında yumuşak çatışmalar çıkıyordu.

Kadının evine doğru onun peşi sıra giderken, önünde Kiran’a ait bir çift ayak izi uzanıyordu. Derin karı delen her bir mükemmel silindir, tabanında, içinden kurumuş akçağaç yapraklarının sanki camın ardına kapatılmışlar gibi görülebildiği ince bir tabaka yoğun buz bırakıyordu. Yapraklar, yağmurlu bir gün kadar, karın altına gömülmüş Hindistan hazinelerinin altın mücevherleri kadar muğlaklardı. Yokuştaki iki akçağacın arasına dikili telefon direğinin gece boyunca birkaç teli parçalanmış, kopup yere düşmüş ve üzerleri buzdan kalın silindirlerle kaplanmıştı; kara yatmış mumlar gibi duruyorlardı. Buz

gibi hava, iğne kadar acıtıyordu insanın derisini ve yokuş da bir sinek kuşu gibi dakikada üç yüz soluk almaya zorluyordu Shamas'ı. Ağırılığı altında, gömülü bir öbek donmuş çimen kırıldı; çıkan çatırtı, Kaukab'ın mutfakta tarçın çubuklarını önce ikiye, sonra dörde bölerken çıkarttığı sesin aynısıydı.

“Bütün gece yerde yanında yatıp konuşarak onu oyalamaya çalıştım,” dedi Kiran, omzunun üstünden. “Ama kederlenmeye başladığında, seni almaya geldim. Bana, ‘Bu yaşamı bırakmak istiyorum, çantalarım hazır ama dünya bırakmıyor beni, oraya vardığımda O’na anlatacaklarımından korkuyor,’ dedi.”

Shamas buna karşılık bir şeyler söylemek istedi ama ağzına kar teneleri doldu; neredeyse boğuluyordu.

Kiran artık kararlılıkla arayı birkaç metre açmıştı. Shamas'ın ilerleyişi de azimliydi, ama düzensizdi.

Kiran –belki de artık dul bir erkek olarak İngiltere’yi ziyaret ettiği geçen yıla kadar– sevgilisini bir daha hiç görmemişti; Kaukab eski âşıkların karşılaşmalarından endişe duyuyordu ve bildiği kadarıyla onları ayrı tutmayı başarmıştı; ama sevgilisinin Kiran'ın gözüne iliştiğinden hemen hemen emindi Shamas.

Sokak, yokuşa sarıyordu. Bir tarafta, dağın iki tepesi arasına sığınmış, ıhlamur ve porsuk ağaçlarıyla çevrili yüz yıllık St. Eustace Bölge Kilisesi vardı. Kendini bildi bileli kayıp olan rüzgârgülünün oku, iki ay önce, başarısızlıkla sonuçlanan Jugnu ve Chanda'nın cesetlerini arama çalışmaları sırasında gölün dibi tarandığında ortaya çıkmıştı. Ve sokağın diğer tarafında da cami vardı. Hilal, dar ara yolun karşısındaki haçla, dürüstçe yüzleşiyordu.

Pakistan, fakir bir ülke; sert ve fena halde adaletsiz bir toprak parçası; tarihi, adeta bir hüzünlü öyküler kitabı; orada doğmuş olanların çoğu için yaşam, bir ceza değilse bile, sınav: Kızlarının ve oğullarının milyonlarcası, nafakalarını çıkartma ve itibarlarını koruma arayışları sonucunda dünyanın dört bir yanında kendilerine güvenilir bir yer edinmeyi başardılar. Teselli bulmak için gezegeni

dolaşıp kendilerini daha da küçük hissetmelerine neden olan küçük kasabalara ya da yalnızlıklarını daha da büyüten büyük binalı kentlere yerleştiler. Bu yüzden, camideki imam, mesela Norveç'ten, Pakistan'dan köylüsü olan birisinden –Norveç çok soğuk bir ülke olduğundan– kanını ısıtmak için arada bir küçük bir kadeh viski ya da votka içmesine izin olup olmadığını soran bir telefon alabilir; imam, hattın öbür ucundan kükreyerek, adama günah işlemekten vazgeçmesini, insanların içki içmesini yasaklarken Allah'ın Norveç'in ikliminden pekâlâ haberdar olduğunu söyleyebilir ve ısınmak için neden Keşmirli iyi Müslümanların yaptığı gibi paltosunun altında bir sepet yanan akçaağaç yaprağı taşımakla yetinmediğini sorabilir.

Ayrıca, gecenin bir yarısı Avustralya'dan da bir telefon gelebilir, bedbaht bir baba, imamdan –bütün masraflarını karşılayarak– ilk uçağa atlayıp Sydney'e gelmesini ve gencecik kızını, beyaz ırktan okul arkadaşıyla olan aşkına son verilip apar topar Pakistan'dan getirilen kuzeniyle evlendirildikten sonra ele geçiren cinlerden kurtarmasını isteyebilir.

Sokağın tepesine ulaşmış olan Kiran, yokuştan aşağıya bakarak Shamas'ın kendisine yetişmesini bekliyordu. Shamas geldi; kısa bir süre yan yana hareketsiz durup aşağıya, Shamas'ın evine baktılar.

Kasaba, vadinin tabanına, çanağa dökülmüş birkaç kaşık toz şeker gibi yayılıyordu. En yükseklerde, sonradan Kraliçe Victoria'nın Altın Jübilesi'nin nişanesi olarak üstüne kule eklenmiş olan bir Demir Devri kalesinin kalıntıları vardı.

“Gece boyunca onu yerden kaldırıp yeniden yatağa yatırmaya çalıştım,” dedi Kiran, “ama beceremedim.” Saçları, yaşlandıkça beyazlamıştı; ama teni, hâlâ kararışmış elma dilimleri rengindeydi. Kulak memelerinden sarkan boncuklar, sanki cam bir kâğıt ağırlığını ceviz gibi ortadan yarıp açmış ve içinde kalan hava kabarcıklarını bir biçimde bütün olarak çıkarmayı başarmış gibi, minicik ve beraktılar. “Gece boyunca denedim.”

Özellikle göçmen toplulukların yaşamlarını lirik bir dille sunan, Pakistan göçmeni yazar Nadeem Aslam'ın eseri, eleştirmenlerce cesur ve heyecan verici olarak tanımlanıyor.

“Bir gün Márquez İngiltere’deki Pakistanlı göçmenleri konu alan bir roman yazsaydı, ancak bu kadar güzel ve çarpıcı bir yapıt ortaya koyardı,” diyor eleştirmenler, Nadeem Aslam’ın, Encore Ödülü ve Pasifik Kıyısı Kitap Ödülü’nü kazanmış bu romanı için.

İngiltere’nin küçük bir kentinde yaşayan Pakistanlı Jugnu ile sevgilisi Chanda ortadan kaybolurlar. Beyaz mahallelerinden soyutlanmış kapalı bir çevrede tutunmaya çalışan Pakistanlılar arasında sevgililerle ilgili dedikodular yayılır ve karlı bir kış günü Chanda’nın erkek kardeşleri cinayet suçlamasıyla tutuklanır. Tutuklanmayı izleyen on iki aylık süreci aktaran *Kaybolan Sevgililere Yollar*, kültürler, cemaatler, milliyetler ve dinlerin kesişme noktasındaki bir ailenin acılarını, şiirsel bir dille anlatıyor.

Kapak resmi: AMANDA ROHDE

ISBN 978-975-07-1160-2

9 789750 711602